

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Eesti kohtute esindajad kohtusid kolleegidega Singapuri Ülemkohtust

Eesti kohtute esindajad kohtusid kolleegidega Singapuri Ülemkohtust

23. oktoober 2024

17. oktoobril osalesid Villu Kõve, Üllar Kaljumäe, Karin Leichter-Tammisto ja Harju Maakohtu esimees Astrid Asi veebikohtumisel Singapuri Ülemkohtu esindajatega.

Singapuri Ülemkohtust osalesid kohtunik **Aidan Xu**, kohtupresidendi büroo juhataja **Juthika Ramanathan**, reformide ja innovatsiooni peaspetsialisti **Tan Ken Hwee** ja vanemassistent **Charmaine Chan**. Tan Ken Hwee tegi põhjaliku ülevaate sellest, kuidas kohtumenetluse digiteerimine algas, millistesse kategooriatesse on arendustegevus jaotatud ning kas ja millisel määral rakendatakse õigusemõistmisel tehisaru.

Kohtumenetluse digiteerimine

Esimesed seadusmuudatused, mis võimaldaksid kohtumenetluse digiteerimist, tehti juba 1990ndate alguses. Kogu kohtumenetluse digiteerimise kavandamist alustati 2015. aastal, rahastust selleks taotleti 2017. aastal. Suurim hüpe nii kohtusaalide virtuaalistungiteks vajaliku tehnikaga varustamisel kui ka arendustegevusega toimus koroonapandeemia ajal. Praegu on Singapuris puutuvalt kohtumenetluse digiteerimisse pooleli 89 projekti.

Kohtusüsteemi digiteerimisel on tegevus jaotatud kolme kategooriasse:

1. Juurdepääs õigusemõistmisele: eesmärk, et inimesed saaksid advokaadi abita kohtusse pöördumisega hakkama. Nt perekonnaasjades ei pea inimene ise oskama kohtudokumente vormistada. Selleks on neil mõeldud 10–20 lihtsat küsimust, millele vastates formuleerib hagiavaldus või muu kohtudokument.
2. Kohtumenetluse tõhusus: see hõlmab nii kohtumenetluses kasutatavat tehnikat kui ka kasutajamugavust menetlusosalistele. Iga kohus on *tech court* ehk varustatud tehnoloogiaga, mida menetlusosalised saavad kasutada.
3. Andmed: igakülgne ja turvaline andmete töötlemine, vahendamine asutuste ja menetlusosaliste vahel.

Image not found

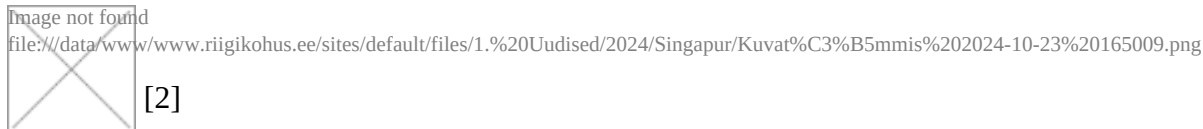
file:///data/www/riigikohus.ee/sites/default/files/1.%20Uudised/2024/Singapur/Kuvat%C3%B5mmis%202024-10-23%20164927.png

[1]

Joonis 1. Kohtumenetluse digiteerimise prioriteetid ja kategooriad (Tan Ken Hwee ettekandest)

Generatiivne tehisaru – kas uus võimalus kohtumenetluses?

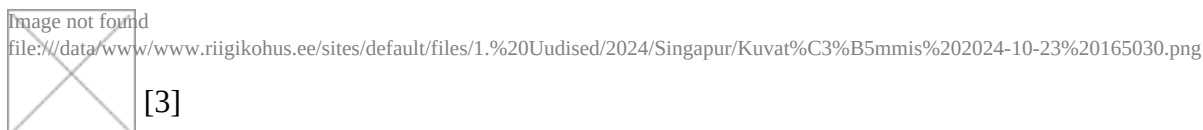
Singapuris on välja töötatud riiklik tehisaru strateegia. On katsetatud erinevaid võimalusi, kuidas võiks tehisaru kohtusüsteemis rakendada. Nt on „toidetud“ tehisarule juhiseid ja materjale ning seejärel kontrollitud, kas tehisaru annab nende põhjal asjakohast õigusabi. Senised katsetused on näidanud, et tehisaru võib eksida, kuivõrd tema vastused sõltuvad talle esitatud küsimuse täpsest sõnastusest. Katsetuste tulemusel on Singapuris leitud, et tehisaru sobib kokkuvõtete tegemiseks ja tõendite analüüsimiseks. Ettevaatlikkusega suhtutakse sellesse, kas tehisaru võiks koostada nn lõplikke dokumente. Tehisaru kasutamist kohtulahendi kirjutamiseks või kohtumenetluse tõenäolise tulemuse hindamiseks pigem ei soovitata.

Joonis 2. Soovitused tehisaru rakendamiseks kohtumenetluses, mis põhinevad tehisaru katsetamisel (Tan Ken Hwee ettekandest)

Singapuril on neli ametlikku riigikeelt, millest üks on inglise keel. Inglise keel on ka kohtumenetluse keel. Kui menetlusosalised ei valda inglise keelt, tagatakse tõlge teistesse ametlikesse keeltesse, kasutades tehisaru.

Kohtumisel tutvustati mitmeid muid digitaalseid lahendusi, mis on kohtumenetluses kasulikud, kuid mille puhul ei saa rääkida tehisarust. Ühena neist räägiti nn otsusepuust, millega on võimalik saada hinnang liiklusõnnetuses tekkinud kahjuhüvitise nõude kohta.

Joonis 3. Liiklusõnnetuste korral kahju hüvitise simulaator (Tan Ken Hwee ettekandest)

Andmete talletamine ja eelarve

Kohtu andmete talletamiseks kasutatakse nii riigipilve kui ka eraettevõtete hallatavaid pilveteenuseid. Seejuures on Singapuri riigil kokkulepe Microsofti ja OpenAI-ga, et Singapuri riigiasutuste poolt tehisaru kasutamiseks sisestatud andmeid ei kasutata tehisaru õpetamiseks ega tehta kolmandatele osapooltele kättesaadavaks. Kohtumenetluse digiteerimisprojektide rahastus tuleb Singapuri riigikassast. Samuti on neil mitmeid fonde erinevates ministeeriumides, millest on võimalik raha taotleda. Kohtusüsteemi vaatest on rahastuse taotlemisel kõige keerukam arendustöö tulemuste mõõtmine. Peamiste mõõdikutena kasutatakse kohtumenetluse tõhusust ja juurdepääsu õigusemõistmisele. Sarnaselt Eestile konkureerib kohtusüsteem teiste riigiasutustega digiteerimisprojektide rahastuse taotlemisel.

Lisateave: **Karin Leichter-Tammisto**, Riigikohtu esimehe nõunik, 730 9022, karin [dot] leichter-tammisto[®] riigikohus [dot] ee

Teate sisestas:
Sandra Sommer
pressiesindaja
5333 9846, 730 9042
sandra [dot] sommer[®] riigikohus [dot] ee

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/eesti-kohtute-esindajad-kohtusid-kolleegidega-singapuri-ulemkohtust>

Lingid

- [1]
<https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/1.%20Uudised/2024/Singapur/Kuvat%C3%B5mmis%202024-10-23%20164927.png>
- [2]
<https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/1.%20Uudised/2024/Singapur/Kuvat%C3%B5mmis%202024-10-23%20165009.png>
- [3]
<https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/1.%20Uudised/2024/Singapur/Kuvat%C3%B5mmis%202024-10-23%20165030.png>